

Malmö Konserthus

Torsdag 22 september 2011 kl 19.30

Sjusjungande sopran

Malmö SymfoniOrkester
 Mario Venzago, dirigent
 Geraldine McGreevy, sopran
 Lisa Wall vid Sveriges Radio P2, presentatör
 Jörgen Svensson, konsertmästare

ANTON WEBERN (1883-1945)

Passacaglia op 1 / 11 min

ALBAN BERG (1885-1935)

Sieben frühe Lieder / 20 min

Nacht (Carl Hauptmann) – Schilflied (Nicolaus Lenau) – Die Nachtigall (Theodor Storm)
 – *Traumgekrönt (Rainer Maria Rilke) – Im Zimmer (Johannes Schlaf)*
 – *Liebesode (Otto Erich Hartleben) – Sommertage (Paul Hohenberg)*

PAUS

ANTONÍN DVORÁK (1841-1904)

Symfoni nr 7 d-moll op 7 / 35 min

Allegro maestoso

Poco adagio

Scherzo: Vivace

Finale: Allegro

Konserten spelas in av Sveriges Radio P2, vänligen respektera inringningarna.

Malmö Konserthus

Torsdag 22 september 2011 kl 19.30

MARIO VENZAGO
 Dirigent

MARIO VENZAGO

Dirigent

Mario Venzago är hedersdirigent för Basels Symfoniorkester och "Schumann-gästdirigent" för Düsseldorfs Symfoniker. Chefdirigentskapet för Göteborgs Symfoniker, som han tillträdde 2004, avslutades säsongen 2006/2007 och det för Indianapolis Symphony Orchestra som han tillträdde 2001 avslutades i september 2009. Från säsongen 2010/2011 tillträdde han som förste gästdirigent för Staatsphilharmonie Rheinland Pfalz i Ludwigshafen. Venzago föddes 1948 i Zürich där han utbildade sig till pianist, senare tog han dirigentlektioner för legendariske Hans Swarowsky i Wien. Under mer än tio år gjorde Mario Venzago samtidigt karriär som konsertpianist och dirigent. I slutet av 1970-talet tog han beslutet att enbart arbeta som dirigent och har bl a varit chefsdirigent för symfoniorkestern i Basel, Deutsche Kammerphilharmonie i Frankfurt/Bremen samt för operahuset i Graz och Heidelberg. Åren 2000-2003 var han konstnärligt ansvarig för sommarfestivalerna med Baltimore Symphony Orchestra i USA, där han även varit förste gästdirigent.

Mario Venzago har ett grundmurat internationellt rykte som dirigent. Han framträder med en rad framstående solister

som Martha Argerich, Gidon Kremer, Michail Pletnev, Maxim Vengerov, Anne-Sophie Mutter, Agnes Baltsa och Krystian Zimerman och samarbetar med orkestrar som Berlinfilharmonikerna, Bostons symfoniorkester, Londonfilharmonikerna, Gewandhausorkestern i Leipzig och Orchestre de Paris. Han är uppfostrad i en kontinental musiktadition och har en stark dragning till den romantiska repertoaren, särskilt Mendelssohn och Schumann, men har också ett speciellt intresse för 1900-tals tonsättare som Janáček och Schönberg. Venzago är också själv verksam som tonsättare. Flera av hans inspelningar har belönats med internationella priser som Diapason d'Or och Grand Prix du Disque. Hans tolkning av Janáceks Glagolitisk festmässa (som han även framfört med MSO) har rönt stor internationell uppmärksamhet och Schumanns symfonier finns i en kritikerrosad utgåva på Novalis. För BIS har Mario Venzago och Göteborgs Symfoniker spelat in symfonier av Hilding Rosenberg samt världspremiären av Gubajdulinas flöjtkonsert med Sharon Bezaly. Med MSO har han spelat in Stenhammars pianokonsert med Niklas Sivelöv som solist (släpps på Naxos i november).

GERALDINE MCGREEVY

Sopran

Brittiska sångerskan Geraldine McGreevy vann Kathleen Ferrier-priset 1996. Hon utbildade sig vid Birminghams universitet och därefter vid Royal Academy of Music i London, där hon sedan tilldelats titeln ARAM (Associate of the Royal Academy of Music) för att hon "på ett betydelsefullt sätt bidragit till musikeryrket". Geraldine fortsatte efter detta att studera vid National Opera Studio och tar numera lektioner för Richard Smart.

Geraldine McGreevy har spelat in sånger av Schubert, Schumann, Chausson, Arthur Bliss, John Blow och Hugo Wolf på Hyperion, Händels Arminio (EMI) och Bergs Wozzeck-fragment och Lulu-svit med Göteborgs Symfoniker och Mario Venzago. Hon har framträtt med recitaller i Wigmore Hall, St. John's Smith Square och Klavier-Fest Ruhr med Graham Johnson och vid Edinburgh Festival med Julius Drake.

Som operasångerska debuterade McGreevy med Welsh National Opera som Första damen i Trollflöjten och har sedan återvänt dit för en rad roller, däribland Grevinnan i Figaros bröllop och Micaela i Carmen. Hon har även framträtt vid Royal Opera House Covent Garden i London, Edinburgh-festivalen, festivalen i Aix-en-Provence, Théâtre des Champs Elysées i Paris, Frankfurtoperan, Komische Oper Berlin, Bayerische Staatsoper i München, Monnaie

i Bryssel m fl. Roller på meritlistan är bl a Fiordiligi i Così fan tutte, Alice Ford i Falstaff, Freja i Rhenguldet, Gerhilde i Valkyrian.

Hon har nyligen engagerats av The English Concert och Trevor Pinnock, Moskvas Tjajkovskijorkester på gästspel i Zürich, London Philharmonic Orchestra och Kurt Masur, Kölnfilharmonin, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra med Petr Altrichter och Libor Pesek, Academy of St Martin-in-the-Fields och Sir Neville Marriner samt Scottish Chamber Orchestra och Nicholas McGegan.

ANTON WEBERN

Passacaglia

Anton Webern och Alban Berg var Arnold Schönbergs främsta elever. Webern studerade i fyra år för tolvtonspofeten och komponerade mot slutet av denna period en Passacaglia 1908. Webern hade då redan tidigare komponerat en hel del musik, men visade med detta nya verk att han tagit farväl av senromantiken och gjort avstamp ut i det okända – det är också därför detta stycke försetts med opusnumret 1. Men Passacaglia har ännu såväl en traditionell form som en välkänd harmonisk struktur. Här finns till och med en tonal grund, även om kromatiken är väl utvecklad. Genom att just välja passacagliaformen (det vill säga en serie variationer över ett ständigt upprepat bastema) kunde han vartefter låta musiken ta allt djärvare former.

Själva passacagliatemat är åtta takter långt och presenteras av pizzicatospel av stråkarna. Senare utvecklas det till två motmelodier som ger spänning åt den fortsatta kompositionen, samtidigt som grundtemat efterhand tonas ner. Med en speltid på cirka tio minuter blev Passacaglia en av Weberns längsta kompositioner! Med tiden skulle han utveckla det som kommit att kallas punktmusik, musik där instrumenten nästan bara förekommer punktvis i ytterligt genomskinliga klanger och i verk som ibland bara är några sekunder långa.

© Stig Jacobsson

ALBAN BERG

Sieben frühe lieder

Alban Berg visade tidigt en mångsidig begåvning. Han kunde ha blivit målare eller författare, men han valde musiken. Under sin tonårstid komponerade han inte mindre än 140 sånger, vilka befinner sig i närheten av Brahms-Wolf-Mahler. Hans äldre bror Charley visade upp några av dem för Arnold Schönberg, som 1904 via annons meddelat att han tog emot elever. Schönberg såg genast att den gånglige och tillbakadragne ynglingen var begåvad, men att han också behövde en fastare grund att stå på. Under Schönbergs ledning mognade Bergs kompositionsteknik, något som tydligt märks i de sånger han skrev 1904-1908, de år han studerade i Schönbergs innersta krets. Men Berg var inte alls intresserad av att dessa sånger publicerades, även om han inte kunde förneka att de hade viss charm. 1917 dedicerade han tio av dem till sin

sjungande hustru Helene och medan han 1928 arbetade på sin sista, ofullbordade opera Lulu lät han till slut trots allt publicera några av dem i såväl den ursprungliga pianoversionen som i en just då utförd orkesterversion: Sju tidiga sånger.

Die Nachtigall (med en sorts schumannsk romantik) och Im Zimmer är de tidigaste av sångerna. Nacht (med sitt nästan impressionistiska bruk av heltonsskalor), Schilflied (med sida schönbergskt kromatiska ekon) och Sommertage är de yngsta. De trycktes alltså inte i kronologisk ordning. Vid den allra första konsert där musik av Berg förekom, en konsert med verk av Schönbergs elever i Wien den 7 november 1907, framfördes Liebesode, Die Nachtigall och Traumgekrönt.

© Stig Jacobsson

Erbjudande till MSO:s konsertpublik

BROMANS GRILL & BAR

Valfri varmrätt i restaurangen före eller efter konsert för 150 kr exkl dryck. Restaurangbiljetten köps i biljettkassan. Har du frågor eller vill boka bord kontakta Quality Hotel Konserthuset, tel 040-664 60 20.

ALBAN BERG

Sieben frühe Lieder

NACHT (*Carl Hauptmann*)

Dämmern Wolken über Nacht und Tal,
Nebel schweben, Wasser rauschen sacht.
Nun entschleiert sich's mit einemmal:
O gib acht! Gib acht!
Weites Wunderland ist aufgetan.
Silbern ragen Berge, traumhaft groß,
Stille Pfade silberlich talan
Aus verborg'nem Schoß;
Und die hehre Welt so traumhaft rein.
Stummer Buchenbaum am Wege steht
Schattenschwarz, ein Hauch vom fernen
Hain
Einsam leise weht.
Und auf tiefen Grundes Dusterheit
Blinken Lichter auf in stummer Nacht.
Trinke Seele! Trinke einsamkeit!
O Gib acht! Gib acht!

SCHILFLIED (*Nicolaus Lenau*)

Auf geheimem Waldespfade
Schleich' ich gern im Abendschein
An das öde Schilgestade,
Mädchen, und gedenke dein!

Wenn sich dann der Busch verdüstert,
Rauscht das Rohr geheimnisvoll,
Und es klaget, und es flüstert,
Dass ich weinen, weinen soll.

Und ich mein', ich höre wehen
Leise deiner Stimme Klang
Und im Weiher untergehen
Deinen lieblichen Gesang.

Översättning av Stig Jacobsson

NATT

Mörka moln över natt och dalar,
Dimman sveper, stilla brusar en å,
Som i ett trollslag sig luften klarnar:
Hallå! Hallå!
Vilda sagoland sträcker ut sig.
Silverne berg, stora som man drömt,
Mellan dem en skimrande stig
Ur skötet, där den sig gömt;
Och denna ädla värld, så drömlikt sund.
Stumma bokträd längs vägen står
I svarta skuggor, en ensam suck från
fjärran lund
Rasslar i ett snår.
Och från djupa dalens dysterhet
I tysta natten glimmar ljusen små.
Så drick min själ, drick upp din ensamhet.
Hallå! Hallå!

SÄVENS VISA

Längs skogens dolda väg
Släntrar jag gärna i aftonsken
På en öde strand med säv,
Käresta, tanken når dig re'n.

När se'n snåret tättnar och rispar,
Susar vassen hemlighetsfull,
Och det klagar, och det viskar,
Att jag gråta, gråta skull'.

Jag menar, jag hör sorger
I din stämmas klang
När i dammen sjunker ner
Din kärleksfulla sång.

DIE NACHTIGALL (*Theodor Storm*)

Das macht, es hat die Nachtigall,
Die ganze Nacht gesungen;
Da sind von ihrem süßen Schall,
Da sind im Hall und Widerhall
Die Rosen aufgesprungen.

Sie war doch sonst ein wildes Blut,
Nun geht sie tief in Sinnen,
Trägt in der Hand den Sommerhut
Und duldet still der Sonne Glut
Und weiß nicht, was beginnen,

Das macht, es hat die Nachtigall,
Die ganze Nacht gesungen;
Da sind von ihrem süßen Schall,
Da sind im Hall und Widerhall
Die Rosen aufgesprungen.

TRAUMGEKRÖNT (*Rainer Maria Rilke*)

Das war der Tag der weißen Chrysantemen,
Mir bangte fast vor seiner Pracht ...
Und dann, dann kamst du mir die Seele
nehmen
Tief in der Nacht.
Mir war so bang, und du kamst lieb und
leise,
Ich hatte grad im Traum an dich gedacht,
Du kamst, und leis' wie eine Märchen-
weise
Erklang die Nacht.

NÄKTERGALEN

Han gjorde det; hela natten lång,
Har näktergalen sjungit;
Och av dess ljuva sång,
Från genljudets och ekots gång,
Har rosorna utsprungit.

Hon levde livets glada dagar.
Nu går hon i tankar och sörja,
Med solhatt i hand hon bortjagar
Solens hetta som henne ej behagar
Och vet ej med vad hon ska börja.

Han gjorde det; hela natten lång,
Har näktergalen sjungit;
Och av dess ljuva sång,
Från genljudets och ekots gång,
Har rosorna utsprungit.

KRÖNT AV DRÖMMEN

Det var de vita krysantemernas dag,
Jag bävade nästan av deras prakt ...
Och se'n, se'n i djupa natten; kom och tag

Min själ i din makt.
Jag var rädd, men du kom kärleksfullt och
ömt,
I drömmen på dig tänkte jag.
Du kom, och stillsamt som om jag drömt

Gick natten över i dag.

IM ZIMMER (*Johannes Schlaf*)

Herbstsonnenschein.
Der liebe Abend blickt so still herein.
Ein Feuerlein rot
Knistert im Ofenloch und loht.
So, mein Kopf auf deinen Knie'n.
So ist mir gut,
Wenn mein Auge so in deinem ruht.
Wie leise die Minuten zieh'n.

LIEBESODE (*Otto Erich Hartleben*)

Im Arm und Liebe schliefen wir selig ein,
Am offenen Fenster lauschte der Sommerwind,
Und unsrer Atemzüge Frieden
Trug er hinaus in die helle Mondnacht.
Und aus dem Garten tastete zagend sich
Ein Rosenduft zu unserer Liebe Bett
Und gab uns wundervolle Träume,
Träume des Rausches,
So reich an Sehnsucht.

SOMMERTAGE (*Paul Hohenberg*)

Nun ziehen Tage über die Welt,
Gesandt aus blauer Ewigkeit,
Im Sommerwind verwaht die Zeit.
Nun windet nächtens der Herr
Sternenkränze mit seliger Hand
Über Wander- und Wunderland.
O Herz, was kann in diesen Tagen
Dein hellstes Wanderlied denn sagen
Von deiner tiefen, tiefen Lust:
Im Wiesensang verstummt die Brust,
Nun schweigt das Wort, wo Bild um Bild
Zu dir zieht und dich ganz erfüllt.

INOMHUS

Höstsolens sken,
Stilla smyger den in, den ljuva aftonen.
En låga, röd och liten
Knastrar och flammor i spisen.
Med mitt huvud i ditt sköte,
Då mår jag bra,
Så sakta minuterna skynda sta,
I våra ögons möte.

KÄRLEKSODE

På kärlekens armar somnade vi saligt in,
Vid det öppna fönstret lyssnade sommarvinden,
Och bar vår andlösa frid
Genom den ljusa månskensnatten.
Och från vår trädgård letade sig
En rosendoft till vår kärleksbädd
Och gav oss underbara drömmar,
Rusets drömmar,
Så rik på längtan.

SOMMARDAGAR

Så skrider dagar över vår värld,
Blå evighetens sändebud,
I sommarvinden tunnas tiden ut.
Nu flätar om natten Herren
Stjärnekransar med signad hand
Över vandrar- och sagoland.
Min vän, vad kan i dessa dar
Sägas om vandrarvisan du har
Om din djupa, djupa lust:
I ängarnas sång, försummas din röst,
Och orden tystnar, när din vision
Dig hälsar med inspiration.

ANTONÍN DVORÁK

Symfoni nr 7

Antonín Dvorák var son till slaktaren i en liten böhmisk by och visst är det imponerande att han krönte sin karriär med att bli den förste kompositionsprofessor som anställdes vid det då nyöppnade konservatoriet i New York på 1890-talet. Man ville engagera den främste av tidens alla tonsättare, så det var onekligen ett stort kliv han tagit även om vägen dit gick via en musikertjänst i orkestern vid Nationalteatern (som då dirigerades av Smetana). Redan under dessa år gjorde han sig känd som en framstående tonsättare och när han med hjälp av självaste Brahms erhöll såväl ett förmånligt årligt stipendium som hedrande förlagskontakter, kunde han komponera på heltid.

Omkring 1880 började hans musik spridas över Europa och speciellt i England fick hans omfattande oratorier stor framgång. Alltsedan Händels dagar älskade engelsmännen stora verk för solister, kör och orkester. I juni 1884 utsågs han till hedersmedlem av London Philharmonic Society, samtidigt som man bad honom skriva en ny symfoni. Det hade gått fyra år sedan han skrev sin sjätte symfoni och under tiden hade tankarna på en ny symfoni

legat och grott. Beställningen kom alltså lägligt och verket var i det undermedvetna redan så väl förberett att han bara behövde arbeta mellan 13 december 1884 och 17 mars 1885. Sedan följde urupförandet med just London Philharmonic Society den 22 april med tonsättaren själv som dirigent.

Strax innan han började arbeta hade gode vännen Brahms tredje symfoni gjort starkt intryck på honom och hans målsättning var att skriva ett verk med samma konstnärliga resning. Han skapade ett verk med nobla proportioner, med en ärlighet och inspiration som överträffade alla hans tidigare symfonier trots att orkesterringen ibland kan kännas både enkel och kärv, åtminstone i första satsen. Andra satsen blir varmare och den tredje nyttjar bara en klassisk orkesternumerär. Först i finalen blir klangen mer vågad och blommande. Förväntningarna i London var synnerligen högt uppskrivade och mottagandet blev succéartat. Det dröjde sedan inte länge förrän symfonin också spelades i Wien och Berlin under ledning av tidens främsta dirigenter: Richter, Bülow och Nikisch.

© Stig Jacobsson

Carl Johan Stjernström, basklarinett
Steffen Blindheim, engelskt horn

10

Kommande konserter

Torsdag 6 oktober 19.30

SVENSK MUSIK

Kraus: Olympieuvertyr
Pettersson: ur Barfotasånger
Tarrodi: Zephyros för orkester
Stenhammar: Serenad

Lördag 8 oktober 12.00 & 14.00 & 16.00

PIRATER I KONSERTHUSET

Nallekonsert®

Onsdag 12 oktober 18.00

À LA SIXTEN

Paris kring 1900: Debussy, Ravel, Stravinskij

Fredag 14 oktober 19.30

Lördag 15 oktober 18.00

FILMMUSIK

Med Malmö Symfoniorkesters och
Malmö Konserthus GRATISapp har du alltid
en uppdaterad konsertkalender i fickan.

Kvällens blommor kommer
från Blomsteer Pigan

11